

SUZEN MORISON

JOGA *Kučka*

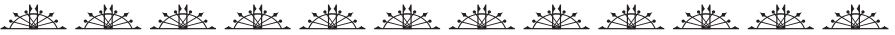
AVANTURE *na* PUTU DUHOVNOG PROSVETLJENJA
DEVOJKE *koja* VOLI SLATKIŠE, CIGARETE *i* VINO

Preveo: *Branislav Ivković*

z a

KURTA ANDERSONA

Sadržaj

Jedan: <i>Indrasana</i>	11
Dva: <i>Sveti Dusi</i>	58
Tri: <i>Električno telo</i>	117
Četiri: <i>Buđenje, preporod</i>	162
Pet: <i>Zatvorenik</i>	205
Šest: <i>Ničije Dete</i>	260
Sedam: <i>Da održim svoju ljubav živom</i>	303
Epilog: <i>Isclitelj</i>	333

JOGA *Kučka*

Jedan: *Indrasana*

„...i Kiti jedva dođe k sebi kad već oseti da je ne samo pod njenim uticajem, već da je prosto zaljubljena u nju, onako kako se mlade devojkice mogu zaljubiti u udate i starije gospođe.“

—LAV TOLSTOJ, *Ana Karenjina*

Danas su me nekako čudno pogodile reči instruktorke joge koja je govorila kao da je devojkica koja pruža seksualne usluge preko telefona i takmičarka u recitovanju poezije u isti mah. Na početku časa je zatražila da zamislimo da lebdimo na oblaku. Ona je to ovako rekla: „Vi oh-tvarate svoje srce tom oblaku, vi lebdite, vi cvetate i usklađujete se sa njim, vi iščezavate, da, tako je, vi iščezavate.“

Na trenutak sam pomislila da pokažem instruktorki srednji prst i izađem. Vežbam jogu već skoro deset godina, a sa svojih trideset i četiri godine sam prestara da slušam ovakve nebitne gluposti. Što se mene tiče, lebdenje na oblaku ne zvuči kao prijatna duhovna vežba, već više kao

ono što radiš kada si na El-Es-Diju dok ispadaš iz aviona. Ali, isključila sam njen sladunjavi, „ja-znam-više-o-jogi“ glas i ubrzo sam zaista počela da meditiram. Naravno, meditirala sam od tome kako ću da udarim instruktorku u lice, ali i to je nešto.

Pred kraj časa, zatražila je da joj se pridružimo u molitvi: *gate, gate, paragata, parasamgate...* što znači, kako je ona rekla glasom prepunim joga mudrosti, *odlaziti, odlaziti, odlaziti na drugu stranu*. Bila je mlada, prava mala poslastica od instruktorke joga u crno-sivoj odeći za jogu. Možda je imala dvadeset i pet godina. Možda je i mlađa. Rekla je da joj je skoro preminula baka i da želi da se pomoli za nju i sve nama voljene osobe koje su već prešle na drugu stranu. Kada je to rekla, sve sam joj oprostila, želela sam da joj zakopčam džemper i dam joj šolju kakaoa. Izgovarala sam *odlaze, odlaze, odlaze na drugu stranu*, za njene voljene i za moje i za dvadeset i pet godina koje sam nekada imala.

Ja sam napunila dvadeset i petu mesec dana nakon jedanaestog septembra, kada su priče o onima koji su prešli na drugu stranu još uvek bile sveže i sveprisutne. Radila sam tri posla kako bih uštedela novac da se preselim iz Sijetla u Njujork, a bilo da sam radila u pravnoj firmi, kelnerisala u baru ili sređivala račune moje bake i deke, vesti su bile uključene i sve su bile loše. Mnogo ljudi je tražilo ostatke ljudi koje

su voleli. Toliko prizora aviona kako udaraju u tornjeve, toliko dima, pepela.

Do te 2001, nisam se plašila smrti. Mislila sam da sam sve to prevazišla do svoje sedamnaeste godine, kada sam zaključila da sve god dok osoba živi dostojno svojih uverenja, umire bez straha ili kajanja. Kada sam bila tinejdžerka to je delovalo jednostavno: ako živiš svoj život onako kako tvoja unutarnja ličnost želi da živi, smrt postaje nešto što izaziva znatiželju, to je još jedna avantura koju doživiš onako kako ti želiš.

Smatrala sam da je religija prepreka u autentičnosti, naročito ako jedino verujete katoličkoj crkvi kako vam majka ne bi upućivala prljave poglede do kraja života. Tako sam u sedamnaestoj godini rekla majci da se neću pridružiti crkvi. Kjerkegor je rekao da svako mora sâm pristupiti veri, međutim, ja je nisam pronašla, *a ona nije mogla da me natera.*

Sve je to lepo i dobro za jednu tinejdžerku koja tajno veruje da je besmrtna, što se moglo videti iz bezbrojnih kazni za prekoračenje brzine. Ali, u dvadeset petoj, ta ideja da je smrt avantura, delovala mi je kao idiotska. Kao bezosećajna, bezdušna i ponajviše od svega, bespomoćna. Smrt nije avantura, to je bliska i sveprisutna praznina. To je razlog zbog kojeg me je bolelo grlo kada sam gledala deku kako pokušava da ustane iz stolice. To je razlog zbog kojeg smo svi gledali vesti sa rukama preko usta.

Tada sam završila fakultet, jer sam odložila studiranje do dvadeset i prve kako bih pronašla sebe putujući po Evropi nakon srednje škole.

Onda je, narednog leta trebalo da odem u Njujork. Pre napada na donjem Menhetnu, bila sam nervozna zbog selidbe u Njujork, ali je ono što je izgledalo kao težak, ali neophodni prelaz, delovalo kao zabavljanje sopstvenim uništenjem.

Gde god da sam pogledala, videla sam smrt. Moja selidba u Njujork bila je smrt mog života u Sijetlu, kraj života koji sam delila sa porodicom i prijateljima.

Uzevši u obzir nesigurnost naše nacionalne bezbednosti, činilo mi se kao da moja selidba znači da ih više nikada neću videti. Sećam se da sam razmišljala o tome koliko bi mi trebalo da u slučaju apokalipse odem kući peške iz Njujorka. Shvatila sam da bi mi trebalo podosta. To me je brinulo.

Čak i kada nisam punila glavu post-apokaliptičnim paranoidnim fantazijama, smrt me je vrebala. Kada bismo stigli u Njujork, moj dečko Džona i ja bismo počeli da živimo zajedno, a znala sam i šta to znači. To znači da se brak bliži, a nakon braka, bebe. A samo jedna stvar dolazi posle beba. Smrt.

Stalno sam dobijala rak. Rak mozga, rak želuca, rak kostiju. Čak i sečenje noktiju bi me podsećalo da vreme prolazi, da se smrt bliži. Iz nedelje u nedelju, ovi mali bumeranži iskorišćenog života pojavljivali su se u lavabou.

Merila sam život na osnovu isečenih noktiju na nogama.

„Prekini tako da razmišljaš!“, rekla mi je sestra.

„Ne mogu.“

„Samo pokušaj. Nisi ni pokušala.“

Moja sestra Džil je oduvek bila najmudrija, najsmirenija od nas četvoro. Ali, ona tada nije mogla da me nauči kako da živim i gledam smrti u lice. Ali je Indra mogla.

Indra je žena, instruktorka joge, bog. Indra me je naučila kako da dubim na glavi, kako da ostavim pušenje, a onda me je izdigla sa ovog judehrišćanskog kontinenta, naterala da preletim kilometre i kilometre različitih okeana i spustila na hindu ostvo usred muslimanskog arhipelaga koji je ulazio u rat protiv terorizma. Indra mi je bila prva insturktora joge i volela sam je. Volela sam je dvojako, onako kako sam volela Boga i svakog muškarca kojeg sam ostavila.

Indra me je uputila u koncept *jedinstva*. Time se bavi hata joga, ujedinjenjem uma i tela, muževnog i ženstvenog i najviše od svega, spajanjem pojedinca sa nedeljivim Sobom, kojeg neki nazivaju Bogom.

Kada sam imala sedamnaest godina, ponosila sam se činjenicom da se nisam pridružila katoličkoj crkvi. Smatrala sam da će se svako kome kažem, svi oni ljudi na svetu koji nisu imali lude gene kao ja, složiti sa mnom. Bila sam u pravu. Većina njih, naročito moji prijatelji umetnici su se složili. Ali moja nastavnica glume je rekla nešto što nikada neću

zaboraviti. Slušala je povlađujući, dok sam se hvalila o svom manjku vere jednog dana nakon probe sa polu-osmehom na licu. Onda je rekla: „U redu je udaljiti se od crkve kada si mlad. Vrtićeš se kada ljudi budu počeli da umiru.“

Ljudi su počeli da umiru. I kao da je moja nastavnica glume videla nešto u kristalnoj kugli iz sobe sa rekvizitima, duhovni memoari počeli su da se nakupljaju na podu pored mog kreveta. Nikome nisam govorila šta čitam. Da jesam, ne bih rekla da ih čitam u nadi da ću pronaći Boga. Rekla bih da su to dela beletristike, tipične naracije o iskupljenju, upakovane u različita vremena i mesta. Nikada ne bih priznala da je ono što me je teralo da čitam oslobađajuće širenje koje sam osećala u plućima dok su pripovedači menjali izgubljeni u pronađeno.

Možda je to ono što me je odvelo do Indre. Ne znam. Samo znam da sam jedne noći, jeseni 2001. godine odšetala sa ulice na svoj prvi pravi čas joge. Radila sam jogu na časovima glume i jednom ili dva puta u teretani gde moja sestra radi, pa sam već znala poze. Nikada me nisu posebno privlačili joga centri u gradu, ali sam tada ušla u studio kao da sam celog dana plakala u bašti kao sveti Avgustin, koji je čekao da bestelesni glas propeva. *Digni dupe sa travnjaka i za ime Boga idi i sredi svoje sranje.*

Te noći sam ušla iz maglovitog sumraka Sijetla u topli, zamračeni studio. Svetlost sveća odbijala se o drveni pod. Tiho dobovanje monaha koji su

se molili širilo se iz zvučnika koji se nije mogao videti, a izuzetno lepa žena sa ravnom kosom boje meda, sedela je potpuno mirno ispred niskog oltara u prednjem delu prostorije. Indra. Nosila je pamučne pantalone boje lana i majicu na bretele iste boje. Preplanula visoka plavuša. Nikada nisam bila od onih kojima su privlačni takvi fizički atributi, više me je privukao način na koji je sedela, nepomično ali kao da je u pokretu, kao i njene oči koje su bile tople i smeđe sa prijateljskim boricama oko očiju koje su išle do njene kose.

Ubrzo smo se teglili, istezali i znojili. Svetlo je ostalo prigušeno, a njen glas mekan, tako da je nakon nekog vremena delovalo kao da njena uputsva dolaze iz unutrašnjosti moje glave. Pred kraj časa, radili smo nešto besmisleno teško, ležali smo na leđima, a noge držali u vazduhu oko pola metra iznad zemlje sve dok mi se nije učinilo da će mi pući stomačni mišići. Nisam ni primetila da sam sklopila ruke nad solarnim pleksusom. „To je dobra ideja“, rekla je Indra, koja je kleknula pored mene da mi namesti kukove. „Uvek mi pomaže da se molim, kada ne znam šta radim.“

Morala sam da se nasmejem na to kako je samo potvrdila moju nespretnost i nedostatak kondicije, ali i dok sam se smejala, želela sam da joj naglasim da se nisam molila. Mislila sam, *ubij me. Molim te, ubij me.* Neću da se *molim*. Za koga da se molim? Ili, ako smo već kod toga, za koga da se *ne molim*?

Ali, do kraja časa sam se zahvaljivala bogovima na ovoj instruktorki. Pre nego što sam otišla, ispisala sam ček za mesec dana časova i rekla joj da ću se uskoro vratiti.

Indra je, sa njenim partnerom Luom, bila suvlasnik malog studija na Kapital Hilu. Lu je barem deset godina stariji od Indre, ali su oboje iste visine i težine, oboje visoki, oboje jaki. To je prva stvar koju mi je Indra rekla kada sam je pitala o Luu, kao da je to dokaz da su ona i Lu stvoreni jedno za drugo. Nisam često išla na Luove časove, posle njih bih uvek osećala da su mi se tetive pretvorile u gumice, ali je bio previše naporan, a njegov pogled je, po meni, bio previše prodoran. Osim toga, njegovi časovi su bili puni smrdljivih ljudi koji plešu uz muziku bubnjeva. Ali, na Indrinim časovima sam se osećala kao kod kuće.

Ne znam kako da potpuno objasnim koliko je bizarna ta izjava. *Na Indrinim časovima sam se osećala kao kod kuće.* Ne mnogo pre nego što sam upoznala Indru, nemilosrdno bih se smejala sama sebi što sam izgovorila tako nešto. Pre nje, moja zamisao vežbanja bila je šetnja uzbrdo, da kupim cigarete. Preslaganje polica sa knjigama. Seks. Možda naročito teška vežba iz glume. Većinu vremena živela sam iznad vrata.

Ja sam čitač. To što sam čitač znači da volim da budem na malim toplim mestima, kao što su kreveti i kade, bilo da čitam, dremam ili piljim u prašinu obasjanu suncem. Sa dvadeset i pet godina, ideja o fizičkom

naporu me je uspaničila. Zapravo, ponekad bih se zaista razljutila kada bih videla ljude kako džogiraju, slično na način kada bih se naljutila na ljude koji su želeli da verujem u Boga koji traži od nas da budemo očajni sve vreme kako bismo otišli u raj. Smatrala sam da svi koji džogiraju veruju u život posle smrti. Sigurno je tako, zašto bi inače trošili toliko svog vremena ovog života, koji je na osnovu svih racionalnih proračuna kratak i konačan? U mom rodnom gradu, stanovništvo se prepolovilo. Polovina ljudi je džogirala i verovala u život posle smrti, a druga polovina u kratkotrajne popuste.

U dvadeset i petoj bila sam duboko zaglavljena u ovu drugu polovinu stanovništva Sijetla, tako da mi je bilo potpuno šokantno, ne samo meni nego i ljudima koji me poznaju, to što sam odlazila u Indrin joga studio u helankama i majicama na bretele četiri puta nedeljno, a nekada i više puta, kako bih se znojila, teglila i doživela šta to znači koristiti telo za nešto drugo osim za okretanje po krevetu. Došla bih u studio osećajući se kao da sam provela dan vezana oko članaka za branik vremena dok noktima grebem zemlju. Izlazila bih odatle, uspravna, gipka, graciozna, kao da je Indra lično – poza koju moram da naučim. Nastavnici glume su nam uvek govorili da pronađemo likove kroz njihov način hodanja, da ćemo ako uspemo da fizički otelotvorimo lik, moći da napravimo mapu njihovog mentalnog i emotivnog pejzaža. Tako da sam ja, kada sam išla negde sama, hodala kao Indra. Čvrstih leđa, spuštene brade, bila sam

puna pravih linija kada sam bila Indra, visoka i duga, moje blaže obline istezale su se u njeno držanje poput balerine. Moji koraci bili su smerni i pouzdani. Nije bilo potrebe da gledam dole, Indra je verovala putu.

Tokom časa sam posmatrala sa kojom je lakoćom njeno telo pravilo poze. Bez obzira koliko mi je mučna poza bila, koliko god da sam se osećala iskrivljeno i da nemam ravnotežu Indrino lice je uvek bilo smireno. Izgledala je kao da je negde izvan poze, čak i kao da je ona samo slabo svesna da je njeno telo savijeno u pozu nekom nevidljivom rukom, njene ruke savijene u savršeno poravnanje, torzo uvrnut i masiran, risovi stopala milovani nežnim jamama. Prsti na njenim nogama lepršali jedan po jedan kao pera u lepezi igrača u burlesknim predstavama.

Zbog Indre sam želela da kupujem stvari. Stvari poput prese za kosu. Čak je i Indrina kosa odavala nekakvo spokojstvo, dok moja talasasta, razbarušena kosa, koja je uvek bežala iz traka za kosu nije to govorila o meni.

Zbog nje sam želela da kupim asure za jogu i knjige sa nazivima kao što su *Karma grada* i *Urbana Darma* i *Bruklińska Kama Sutra*. Svaki put nakon njenog časa ujutru, odlazila sam pravo kod „Prodavca Džoa“, kao da su kupovina organskog sira, paradajza i biodinamička kupka nastavak mog vežbanja joge.

A, prema časopisu *Žurnal joge*, to i jesu.

Ali, najneverovatnija stvar od svega jeste to što je Indra učinila da poželim da ostavim pušenje. Jednog jutra nakon časa, pitala me je da li sam pušač, baš u trenutku dok sam oblačila dugi vuneni kaput koji sam prethodno veče nosila u baru. Rekla sam joj da, znaš, ponekad, ono kao, kad pijem ili kada mi drugarica prolazi kroz težak raskid, ili, pa znaš, kada sam budna.

„Ali sam u procesu ostavljanja“, rekla sam.

Indra se duboko, zahvalno nasmejala iz stomaka. „Znam kako to ide“, rekla je. Snizila je glas i priklonila mi se kao da će mi upravo reći nešto što nikada ranije nije podelila sa drugim učenikom. „Ja sam bila u procesu ostavljanja pušenja... skoro dvanaest godina.“

„Šališ se“, šapnula sam joj.

Odmahnula je glavom. „Ali stvar oko ostavljanja pušenja, je da to zapravo nije proces.“ Nasmejala se. „To je *akcija*.“

To nije bio poslednji put da me je Indra prozivala zbog mog sranja. Ali iza njenih reči, čula sam nešto što je mnogo privlačnije, nadahnjujuće i zastrašujuće u isto vreme. *Ja sam nekada bila ti, tako da jednog dana ti možeš biti kao ja.*

Sada se pitam da li sam tada po prvi put počela se osećam ambivalentno prema Indri. Kada sam na trenutak uvidela ne samo svoj potencijal da postanem ona, nego njen potencijal da bude ja. Ne znam. Sve što znam jeste da se ubrzo dogodilo nešto što me je učinilo

spremnom da je pratim svugde, samo kako bi me ona naučila kako da živim.

Bio je dan Zahvalnosti. Te godine mojoj baki nije bilo dovoljno dobro da nam se pridruži na večeri kod ujne i ujaka na večeri, ali deka nikada nije propuštao priliku da dođe na žurku. Štaviše, moj deka je i bio žurka. Sada kada je bakino zdravlje postajalo sve lošije, sve smo više vremena provodili u kući praveći društvo deki. Nije bilo neuobičajeno da moja sestra i ja naletimo na braću kako mešaju viski sa gaziranom vodom za deku petkom uveče. Svo četvoro bismo često započinjali vikende radeći upravo to. Čak su i moji prijatelji voleli da provode vreme sa mojim dekom.

Moja majka je uvek nazivala svog oca *starom cipelom*, jer je osoba oko koje je svima prijatno, osoba koju ne možeš, a da odmah ne zavoliš. Moja sestra ga je zvala plišani meda koji psuje. Visok skoro dva metra, sa četvrtastom glavom, gustom sedom kosom i blistavim plavim očima, moj deda je bio poznat po tome da kaže pogrešnu stvar u pravom trenutku. Kada je prvi put upoznao moju drugaricu Frančesku, pogledao ju je od glave od pete sa prepredenim osmehom na licu i rekao: „Pa ti si baš opasna neka mala, zar ne?“ Toliko se jako nasmejala da zamalo nije prosula vino po stolu.

Kada sam mu rekla da je moja najbolja drugarica iz osnovne škole, priznala svetu da je lezbejka, on je rekao, „To je u redu, ali šta, dođavola, te lezbejke rade kada su zajedno, Suzi? Šta rade?“

„Rade sve što muškarac i žena rade kad su zajedno, deko.“

Mahnuo je prstom, već zadovoljan sobom. „Da... osim jedne stvari.“

Politički korektan? Nije bio.

Deka nije bio u najboljem fizičkom stanju. Svi smo pokušavali da ga nateramo da vozi kućni bicikl i ponekad bi on to i učinio. Bezvoljno bi vrteo pedale pet minuta, a onda bi odustao i tražio konzervu sardina kao nagradu. Najviše je voleo da sedi u svojoj velikoj crvenoj fotelji i gleda emisije o životu na dvoru i stare britanske emisije iz uvoza ili da sluša Verdija ili Wagnera preko slušalica i zvižduće uz dobre delove.

Nakon duge noći pune ćuretine i pire krompira, moj otac i stariji brat pomagali su deki da uđe u kola, kada je počeo teško da diše. To nije bilo neuobičajeno. Mehanika ustajanja i sedanja predstavljali su mu teškoću već neko vreme, uvijanje, savijanje i spuštanje kako bi ušao u automobil bilo je previše za čoveka koji je pevushio kako bi prikrio groktanje kada bi vezivao pertle. Ali te večeri je počeo teško da diše dok smo hodali duž kratkog prilaza kući mog ujaka i ujne na kojem su se sa obe strane nalazili njegovi nadimci. Dok je stigao do kola, njegovo disanje je otežalo i kada je pokušao da podigne levu nogu, skljojao se na mog oca. Zvuk koji je dopirao iz dekinih grudi bio je nalik na sisanje zategnutog

celofana. Otrčala sam do druge strane auta i pomogla ocu da ga smesti dok se njegovo disanje istanjilo u piskave gutljaje vazduha, koji prolaze kroz njegove bele usne, nameštene kao da svira frulu. Oči su mu bile uspaničene. Držala sam ga za ruku i ubedila ga da diše, uzimajući duboki udah kako bih mu pokazala šta treba da radi, kako bi pronašao put ka mom licu, ka automobilu i još jednoj prospavanoj noći. „Hajde, deko“, rekla sam mazeći ga po ruci. Disala sam duboko, *ovako se to radi, samo radi ovo što ja radim*, ali mi je ubrzo dah postao plitak i oštar, a osetila sam da mi je lice mokro. Jecala sam. Ili sam bila u hiperventilaciji. Ili oboje.

Ne sećem se šta se sledeće desilo, osim da sam bila van automobila i da me je grlio moj rođak Gejb, koji je sveštenik i da sam besno plakala sve dok mi otac nije naredio da se vratim u kola.

Dekin dah se produbio i on se opustio dok smo mi požurili da ga odvedemo kući. Tokom vožnje odmarao je sedeći mlitavo u sedištu, iscrpljen. Okrenuo je glavu ka mojoj. „Pa, ovo nije bilo nimalo zabavno,“ rekao je.

Sledećeg dana, samo sam o deki mogla da razmišljam, a moj grudni koš i grlo bi se stegli kao da se davim. Pokušala sam da ne razmišljam o onome što nadolazi, ali mi se činilo kao da sat ide brže nego uobičajeno, terajući me da posmatram kako vreme pravi nabore kao na mehu harmonike. U svom umu, sam posmatrala kako mi baka i deka umiru, a onda, kao da je prošao samo jedan dan, eto mene kako uvodim svog oca

u automobil, dok su moja deca paralizovana shvatanjem da će uskoro i oni mene tako uvoditi. Videla sam sebe kako teško dišem pored svojih uspaničenih unučića, stvarajući još jednu kariku u lancu od cvetova belih rada, punog porodične ljubavi i lomljenja srca i znala sam da nije važno da li živim autentičnim životom ili ne, ili da li živim za svoju porodicu ili sa svog dečka ili za nekakvu ideju o najjinitijem obliku sebe. Ništa od toga mi nije pomoglo dok sam virila u prazninu.

Išla sam na Indrine časove i radila sve što mi bi rekla da uradim. Udisala sam kada bi mi rekla da udahnem, izdisala kada bi mi rekla da izdahnem, i na kraju, kada smo nepomično ležali u pozi mrtvaca, konačno sam mogla da dišem ponovo.

Samo nekoliko meseci kasnije sam uzela sav novac koji bih potrošila na kupovinu cigareta u periodu od godinu dana, oko hiljadu i dvesto dolara i dala ga Indri. To je bila kapara za prisustvovanje na obuci za učitelje joge na Baliju sa Indrom i njenim partnerom Luom. Ali, biću iskrena, to nije bila kapara kako bih postala intruktor joge. To je bila kapara za novu mene.

Nedugo zatim zapečatila sam svoju sudbinu tim čekom, kupila debeli dnevnik na linije sa kožnim koricama boje tila i počela da pišem. Čin pisanja mi nije bio stran, pisala sam dnevnik od svoje desete godine, kada mi je dnevnik imao *Helou Kiti* korice i mali limeni katanac kako ga moja braća ne bi čitala. Ali ovog puta, bila sam blago svesna da pišem

za nekoga koga nisam mogla da definišem. Da li sam pisala za stariju verziju sebe, kako bih mogla da se podsetim ko sam nekada bila? Ili je to bilo za Indru, za Džonu, za nebo? Ne mogu zasigurno da tvrdim. Ali sada razmišljam o Tomasu Malonu koji je rekao: „Niko nikada nije pisao dnevnik samo za sebe.“ I u slučaju dnevnika koji sledi, u pravu je.

17. februar 2002.

Sijetl, 3 ujutru

U redu. Dakle, ja paničim.

Za nedelju dana odlazim na joga seminar na Baliiju. Ne mogu da dočekam da odem, ali ne želim da idem. Srce mi se lomi što ću za nedelju dana biti na drugom kraju planete, dok Džona pakuje stvari da se preseli u Njujork. Kada se vratim, on neće biti tu. Imaću još par nedelja da završim sa životom u Sijetlu i nakon toga da mu se pridružim tamo u Njujorku. Pronaći će nam stan u Bruklinu dok sam ja na Baliiju.

Ne znam šta mi je više šokantno, to što ćemo Džona i ja da napustimo Sijetl ili to što je moja majka zaista *srećna* što ću da živim sa svojim dečkom. *Živeću u grehu*. Ona kaže da bi joj više odgovaralo da smo već venčali, jer svi znaju da je to namera. Ali, kako je ona to rekla: „Ako nisi spremna, nisi spremna. Ali mi je lakše kad znam da ćeš u Njujorku imati muškarca u kući.“

Bali. Dva meseca daleko od doma i porodice. Ne sećem još uvek pupčanu vrpcu. Samo je nekako bušim.

Nekada sam imala muda, do đavola. Kada se osvrnem na osobu kakva sam nekada bila, odmah nakon srednje škole, više ne znam gde je ona. Tada sam radila šta god sam poželela. Bila sam slobodna. Kada su svi moji prijatelji otišli na fakultete, ja sam pobegla u Evropu da naučim jezike, da pišem i glumim, kao da je to nešto najprirodnije na svetu. Nisam još ni izašla iz zemlje, a znala sam šta želim da radim, tako da sam uštedela novac i to i uradila. Ničega se nisam plašila. Sada se osećam kao da moram da se izvinim porodici što se selim u Njujork. Što skraćujem dragoceno zajedničko vreme koje imamo kako bih jurila svoje sebične snove.

Čak se i ovog dnevnika plašim. Užasavam se od pomisli da budem iskrena prema sebi, ali sam obećala da ovde sebe neću cenzurisati. Pre pet godina kada sam imala dvadeset godina i živela u Parizu, bivši dečko mi je pročitao dnevnik (uključujući i nesrećni opis o tome kako sam ga prevarila sa studentom inženjeringa iz Nemačke koji se zove Johim. Ili Johan. Ne mogu da se setim) i od tada nisam mogla da nateram sebe da pišem o bilo čemu što je previše riskantno, osim u kodovima. Ali ovo putovanje će biti samo moje. Bez dečka, bez porodice. Ukoliko budem želela da napišem nešto što može da mi šteti, uvek mogu da spalim ovu knjigu pre nego što se vratim kući.

Nisam išla da se ispovedim skoro više od decenije. Kada sam bila mala moja majka bi rekla: „Zar se ne osećaš bolje? Sada imaš novi početak“, nakon svakog ispovedanja. Uglavnom sam se osećala krivom kada bi mi to rekla, zato što sam znala da je moj novi početak umrljan. Nikada nisam mogla da se nateram da uradim sve što je potrebno za moje pokajanje, ako je sveštenik rekao da uradim dvanaest „Zdravo Marija“ i deset „Oče naš“, ja bih odradila po dve ili tri od svake i smatrala da je dosta. Tako sam znala da nisam poptuno pročišćena.

Ali, sada sam bila spremna za novi početak. Ovaj put na Bali je uzbudljiva avantura, samo kada pomislim da ću provesti dva meseca sa Indrom, koju volim. Takođe, to predstavlja dva meseca „Zdravo Marija“ i „Oče naš“, jer na neki način je čistilište provesti toliko vremena sa Luom, Indrinim partnerom, koji će zajedno sa njom predavati.

Strašno se plašim Lua. Imam osećaj da može da mi pročita misli. Do đavola, dok ovo pišem sada, imam neki užasan osećaj da on zna da to radim. Zamišljam ga, kako je već na Baliyu, u nekakvoj odaji za meditaciju poput materice, osunčanog i bez majice, kako nosi lanene pantalone sa elastičnim pojasom. Vidim ga kako duboko diše, prisno priča sa Babadžijem, a onda iznenada otvara oči i zna. To je sve što bi uradio, jednostavno bi otvorio oči i znao. Ne bi on to znao svojim umom, znao bi to spojem svoga tela i uma.

Kada sam počela da pohađam časove joge kod Indre prošle jeseni, ubrzo sam postala svesna određene grupe pomalo smrdljivih, duboko skoncentrisanih učenika joge koji su sledili Lua unaokolo kao da je Isus u šorcu od spandeksa. Oni ne pokazuju strah u Luovom prisustvu, samo duboko poštovanje i bezgraničnu ljubav.

Lu čini da se osećam veoma malom i veoma slabom. Možda je to zbog načina na koji naziva svoje učenike „ljudima“ kao da smo svi mi beznađežno više ljudi i imamo više mana od njega. Možda je jednostavno to zato što me Lu podseća na sveštenika. Pa... na sveštenika koji miriše na kari, ima žute mrlje od šafrana po noktima i žvaće karanfilić umesto mentol bombona. Lu je ona vrsta jogija koji verovatno koristi četkicu za jezik. Ja smatram da su četkice za jezik odvratne.

Sve ovo ne znači da je Lu Indijac. Zapravo, mislim da se rodio i odrastao u Konektikatu. Legenda u studiju kaže da je Lu „šiznuo“ tokom poznih šezdesetih, da je nosio dugu kosu i oblačio se kao Istočni Indijanci, u odeću koja izgleda kao duge lanene spavaćice. Koristio je halucinogene droge više od Frenka Zape i Timotija Lirija, a kada je završio sa drogama, četiri godine pio je samo voćni sok.

Prvi put kada sam otišla na jedan od njegovih časova, pogledao je pravo u mene i rekao: „Ljudi, ako ste ovde da se bavite jogom isto onako kako biste se bavili aerobikom osamdesetih, molim vas idite. Joga nije vežba. Ona je duhovna praksa. Kada budem video da više vežbate, dobićete više moje pažnje.“

Od tada sam izbegavala njegove časove. Ali, sada ću biti sa njim svakog dana. Blagi Bože.

18. februar

Kada sam poslednji put bila u Njujorku, pušila sam cigaretu u Starbaksu u centru grada, kada sam načula dve žene kako razgovaraju ispred studija za jogu koji se nalazio odmah pored nas. One su, zapravo, tračarile, ali na jogi način. Bilo je jasno na osnovu načina na koji su gugutale da su više *zabrinute* nego ljute. Pričale su o nekoj devojci u njihovom programu za obuku joga. Obe su pričale smireno, vokali su im bili obli kao grudi Hindu boginje. Jasno je bilo da je ta njihova koleginica uradila nešto užasno jer je njihov razgovor tekao ovako:

„Feder jednostavno ne shvata.“

„Mhm. Ona to ne shvata. Jadna Feder.“

„Čak ni ne shvata koliko je to ne-jogično od nje.“

„Mislim, stvarno je žalim, iskreno. Ona to jednostvano ne shvata.“

„Znam, ne mogu da verujem da ona misli da shvata. Mhm. Ona uopšte ne shvata.“

„Ne shvata uopšte!“

„Mislim, možda je ona mlada duša, znaš? Zar ne? Ali me muči to što misli da shvata.“

„Zar ne? I sada smo mi uzrujane jer ona zagađuje čitavu okolinu. Baš je onako kako je Gurudži rekao. Ona, ono kao, nema nimalo samtoše.“

„Bila sam u potpunom blagostanju pre nego što je ona došla.“

„Znam, potpuno blagostanje, zar ne?“

„Tako je!“

I tako dalje.

U početku sam im se smejala. Otišla sam kući u Sijetl i ispričala Džil o njima, a ona je rekla da će ako me Bali pretvori u jednu od tih joga kučki, vezati i naterati me da jedem odrezak, pijem pivo i pušim cigarete dok se ne povratim. „Čuvam ti leđa“, rekla je. Volim svoju sestru.

Ali, sve od kad sam kupila avionsku kartu, nisam mogla da prestanem da razmišljam o njima. Ne znam čega se više plašim, da ću postati jedna od njih ili da idem na mesto gde ću biti okružena takvima. Ono što sam mislila da je joga odmor je u suštini obuka za instruktore joge. Ali, mene više zanima taj deo o odmoru.

19. februar

Kada sam pravila ove planove da budem na Baliu dok se Džona seli u Njujork, to mi je delovalo kao dobra ideja. Možda nam je i trebala pauza. Nismo se dobro slagali već mesecima. Ali sada, kada se dan približava, on je divan i brižan i ostaje duže u baru dok ne završim smenu kako bismo mogli da zajedno idemo kući. Deluje kao da je naša veza doživela preporod znajući da se naše vreme u Sijetlu završava.

Pakovala sam se veoma polako, a danas je Džona lenčario dok sam pakovala torbicu sa toaletom. Imala sam već tri godine istu flašicu kreme za sunčanje, nije bilo puno prilika da je koristim pod kalajnim nebom Sijetla, a dok sam je pakovala, javilo mi se pitanje.

„Da li krema za sunčanje može da se pokvari?“, pitala sam Džonu. Delovao je pomalo zbunjeno. Ustao sa kauča kako bi pogledao bočicu koju sam držala u ruci. „Ova flašica je ovde oduvek.“

Uzeo ju je, otvorio i istisnuo malo na svoj prst. Onda je, brzo bacivši pogled da li ja gledam, polizao kremu sa prsta i cmoknuo usnama onako kako bi to činio kada bi proveravao da li se puter pokvario. „Meni je dobrog ukusa“, rekao je, slegnuvši ramenima, potpuno istog izraza lica. Na trenutak sam zaista pomislila da zna kakvog je ukusa krema kada se pokvari, ali je onda počeo da se smeje i briše jezik o svoj rukav. „Bljak“, rekao je. „Podseti me da to nikada više ne uradim.“

Mrzim to što ću se vratiti kući, a njega neće biti.

Jedan moj prijatelj, mornar koji je obišao svet milion puta, došao je u bar prošle večeri, pa smo on i ja dosta dugo pričali o Indoneziji. Oduvek sam imala tajne simpatije prema njemu. Prethodne večeri, kada je ušao,

osećala sam to poznato uzbuđenje koje se sastoji iz jednakih delova euforije i panike. Ali, danas? Danas mi već nedostaje Džona.

Kasnije

Dakle, znam da sam rekla da neću sebe cenzurisati u ovom dnevniku, ali u ovom slučaju moram. Razmišljala sam o tome, ali pravo ime mog prijatelja, momka koji je došao u bar prošle večeri, ne mogu da napišem. Potpuno je loš osećaj. Stoga ću dozvoliti sebi ovaj jedan čin kukavičluka, iako izuzimanje imena užasno podseća na „Seks i grad“. On je mornar, pa ću ga tako i zvati. Mornar.

Dao mi je roman da ponesem sa sobom na Bali. Upravo sada ga gledam.

Uostalom, on je samo prijatelj. U redu, jedne noći, pre nego što sam bila sa Džonom, mi smo se ljubili. Mnogo smo se ljubili. Bez odeće. Ali, to je bilo pre tri godine. Tako da ne postoji pravi razlog zbog kojeg bi trebalo da se osećam krivom kada je on u pitanju, iako sam osetila mali trzaj kada sam otvorila knjigu koju mi je dao i pronašla karticu u njoj. Ne piše ništa osim „Srećan put“, ali ipak. Obično bi me to poslalo u napade krivice, pa bih maštala o paralelnom univerzumu u kojem živim sa njim u njegovoj kuli u kojoj ležimo i po ceo dan čitamo knjige, a noću pričamo o njima. I o drugim stvarima. Znae već.

Ali sam previše depresivna jer ostavljam Džonu. Ne mogu da uživam ni u dobroj fantaziji.

20. februar

Pa, moja odeća za jogu, za joga seminar u *Indoneziji* uvežena je iz *Indonezije*. Da li je to dobar znak? Moje pantalone će imati dobrodošlicu kući? Ili je to užasan znak da ću biti dočekana kao imerijalistički kapitalista i neokolonista koja je u poseti Baliju da proveri stanje fabrika sa jeftinom radnom snagom za masovnu proizvodnju?

Uh. Prilično sam sigurna da je trebalo da kupim odeću za jogu koja je „definitvno napravljena od strane odraslih osoba“ od organskog pamuka. Sranje. Već mi loše ide.

22. februar

Poslala sam Indri i-mejl da joj kažem kako mislim da ne mogu da dođem. Nisam ja za ovo, nisam više hrabra osoba i jedino o čemu mogu da razmišljam je da će se svet uskoro završiti, svi to kažu. Nostradamus, pijanica u baru prošle večeri koji je sve vreme govorio: „Misliš da je jedanaesti septembar bio strašan? Sačekaj samo 13. jun...“, a i ne želim da budem daleko od svoje porodice i prijatelja kada Bog bude ponovo udario.

Indra mi je odgovorila. Ona je već na Baliju i rekla mi je, da ona zna gde želi da bude, ukoliko stvari krenu naopako, a to sigurno nisu Sjedinjene države. Rekla mi je da je tamo prelepo, toplo i mirno i da me čekaju.

„Ovde je sve jednostavnije“ kazala je.

Onda me je zamolila da odradim vežbu vizualizacije u kojoj zamišljam kako je sve u redu. „Zamisli najbolji mogući scenario za tvoje vežbanje joge, za meditaciju i tvoj život u tom neverovatnom raj.“

U redu. Dakle, moja vizualizacija. Živim u jednoj od onih kućica od slame koju sam videla u knjizi o putovanjima. Pod je od blata. Sedim u lotosovoj pozi pored kreveta od slame, u glatkoj belj odeći za jogu, onoj koju sam videla u *Žurnalu joge*, a koju bih inače kupila da nije koštala kao pola moje avionske karte.

Moja cimerka sedi pored mene, jedemo grudvice i pirinač iz prelepih etničkih činija. Grudvice su izuzetno ukusne. Od čega god one bile.

Čitamo svete spise, a zbog njih se i same osećamo produhovljeno. Kada je vreme da se ide na čas, odlazimo sa asurama za jogu koje vire iz naših slamnatih torbi kao baget hleb na crno-beloj fotografiji iz Francuske.

Hm. Deluje, delimično.

23. februar

Među oblacima.

Nemam napad panike. Nemam napad panike.

Kasnije

Upravo sam shvatila da nisam ponela nijedan roman sa sobom, baš ništa zabavno za čitanje, a verovatno sam istegnila rame čekajući u redu na aerodromu SiTak zbog trideset i pet kila *svetih spisa* u torbi. Nakon četrdeset minuta proklinjala sam teroriste što su uništili međunarodna putovanja, a time i moje rame. Onda sam to povukla. To mi nije delovalo jogično. Takođe je i loša sreća, a čeka me dvadeset sati leta i ne želim da izazivam sudbinu. Kada je prošlo sat vremena ispred mene je bilo još šestoro ljudi, nakon čega je trebalo da mi gurnu rendgen u anus, pa sam dozvolila sebi nekoliko nejogičnih epiteta. *Oni pobeđuju!* Želela sam da vrištim na radnika obezbeđenja koji je mazio moj donji veš na mestu za pretres. *Teroristi pobeđuju!*

Nasmejao mi se dok je slagao moje gaćice i vratio ih. Nasmejao se, kao da je mogao da mi pročita misli, kao da je u pitanju neka tajna šala između nas. Bio je to toliko smešan osmeh, da sam i sama morala da se nasmejem.

Onda je otvorio moju kutijicu sa anti-bebi pilulama, verovatno kako bi se uverio da pilule zapravo nisu neke male granate.

No, da se vratimo na knjige. Ponela sam:

Joga Sutre („Niti mudrosti“, to piše na zadnjoj korici. Sutra znači nit. Otvorila sam neku stranu nasumično i pročitala ovo: „Telo je odvratno mesto za posetiti, mesto u kojem ima krvi, fecesa i gnoja. Zašto biste onda želeli da stupite u seksualnu aktivnost sa nečim takvim?“ I sada... zatvaram tu knjigu.)

Upanišade (tri različita prevoda, dva na koje je prodavac u Eliot Bej knjižari klimnuo glavom, dok je na poslednji naborao nos i rekao, „Fuj, urbano.“)

Bagavad Gita (pročitala sam je u četvrtom razredu srednje škole i pretvarala se da mi je veoma dubokoumna i zanimljiva. Mislim da se radi o trci kočija.)

Autobiografija jednog jogija (Ljudi koji pišu memoare su egomanijaci. Obožavam tu ironiju!)

Stablo u bari: Ilustrovana Kama Sutra. (Bila je na rasprodaji, džepno izdanje, na Hindiju, ljudi.)

Takođe, imam i trilogiju novovekovnih tekstova, ako bih ih spojila, zvali bi se nešto kao „*Zrelost univezuma: Bog(inja) u eri Vodolije.* (Oh, Bože.)

U redu, slagala sam. Ipak imam jedan roman. Onaj koji mi je Mornar dao. Ali, ne sećam se ni kako se zove. Zaboravite to.

Grr. I dalje lažem. Zove se *Makrol*. Nikada nisam čula za njega, a iskreno, ne znam ni zašto sam ga ponela. Verovatno neću imati vremena da išta zabavno čitam, pored svih ovih svetih spisa koje moram da pređem.

24. februar

Volela bih da ova hemijska olovka ima šareno mastilo. Iz sivog, tmurnog Sijetla, u ovo!

Bali.

Ja sam na Baliju.

Ovo je bio najduži dan u mom životu.

Stigla sam danas popodne, zbunjena i ukočenih zglobova zbog dvadeset sati letenja. Nakon što smo se Džona i ja pozdravili, bila sam toliko uplakana i uspaničena da mi je sestra dala dve cigarete za slučaj da mi zatrebaju. Stavila sam ih u džep svojih sivih, vunениh pantalona, a kada sam izašla iz aviona u Denpasaru, shvatila sam da su obe prelomljene i da mi je džep pun duvana.

Što je bezveze. Baš bi mi koristila jedna poslednja doza doma pre nego što uskočim u *Lend Rover* nekog stranca koji će me odvesti severno od Penestanana, u selo nadomak grada Ubud, koji je, na osnovu mojih turističkih vodiča, duhovni i umetnički centar Balija.

Moj prvi utisak o Baliju? Toplo je. Toplo je kao u sauni. Mali aerodrom u Denpasaru je veličine terminala za trajekte u Sijetlu sa isto toliko mnogo belaca. Ovi belci su ipak ispali dovoljno pametni da obuku lanenu garderobu. Francuskinja do mene je na carini pogledala moju crnu rolku,